

BEZROBOTNI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ W WIELKOPOLSCE
W 2020 ROKU

Poznań, kwiecień 2021 r.

Osoby z niepełnosprawnością pozostające bez zatrudnienia, znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Deficyty wynikające z ograniczonej sprawności, niejednokrotnie uniemożliwiają wykonywanie pracy zgodnej z kwalifikacjami, posiadanym doświadczeniem lub preferencjami. Realizowane przez powiatowe urzędy pracy działania na rzecz aktywizacji zawodowej umożliwiają osobom z niepełnosprawnością zdobycie zatrudnienia, doświadczenia lub nowych umiejętności adekwatnych do wymogów rynku pracy.

Zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością, niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności przyznają następujące stopnie niepełnosprawności:

1. **znaczny** – przyznawany jest osobie z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy lub zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki, pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.
2. **umiarkowany** – przyznawany jest osobie z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną w warunkach pracy chronionej lub wymagającą częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.
3. **lekki** – przyznawany jest osobie z naruszoną sprawnością organizmu, powodującą w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu ze zdolnością, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych lub środków technicznych.

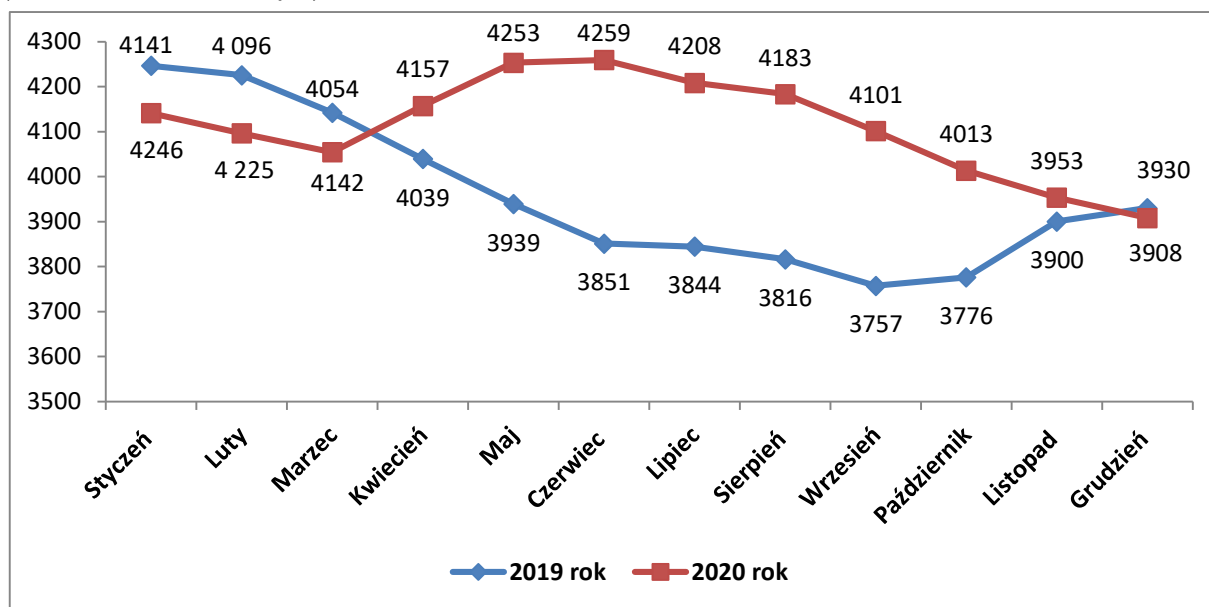
1. Liczba i struktura osób z niepełnosprawnością na wielkopolskim rynku pracy

Analiza stanu bezrobocia wśród osób z niepełnosprawnością ukazuje zmienny trend w liczbie zarejestrowanych w urzędach pracy w latach 2019 – 2020.

W końcu grudnia 2020 roku zarejestrowanych było 3 908 bezrobotnych z niepełnosprawnością, w tym 1 970 kobiet. W analogicznym miesiącu roku poprzedniego liczba ta była wyższa o 22 osoby. Od drugiego kwartału 2020 do listopada tego samego roku odnotowano stały wzrost rejestracji osób z niepełnosprawnością w powiatowych urzędach pracy. Największy przyrost bezrobotnych z niepełnosprawnością nastąpił w czerwcu 2020 r.

o 408 osób. Tendencja ta spowodowana jest przede wszystkim trudną sytuacją na rynku pracy i podejmowanymi przez pracodawców działaniami w świetle zagrożenia COVID-19.

Wykres 1. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością w Wielkopolsce w latach 2019–2020 (stan na koniec miesiąca)

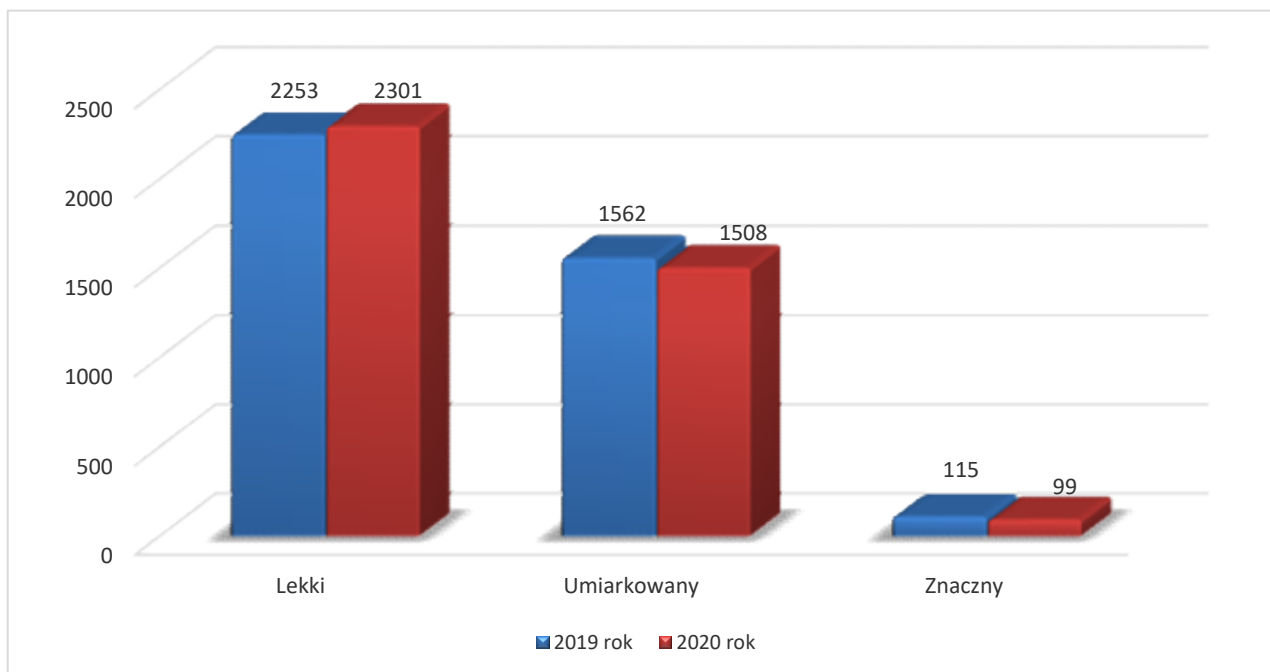

Z kolei poniżej przedstawiona została struktura osób bezrobotnych z niepełnosprawnością w województwie wielkopolskim, według kryteriów: wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy.

➤ **stopień niepełnosprawności**

W 2020 roku najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowiły osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności, czyli 8 301 osób. W odniesieniu do analogicznego okresu ubiegłego roku nastąpił wzrost o 48 osób. Z kolei najmniej liczną grupą była grupa ze znacznym stopniem niepełnosprawności, tj.: 99 osób. W grupie osób bezrobotnych z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności odnotowano nieznaczny spadek, odpowiednio o 54 i 16 osób w odniesieniu do 2019 roku.

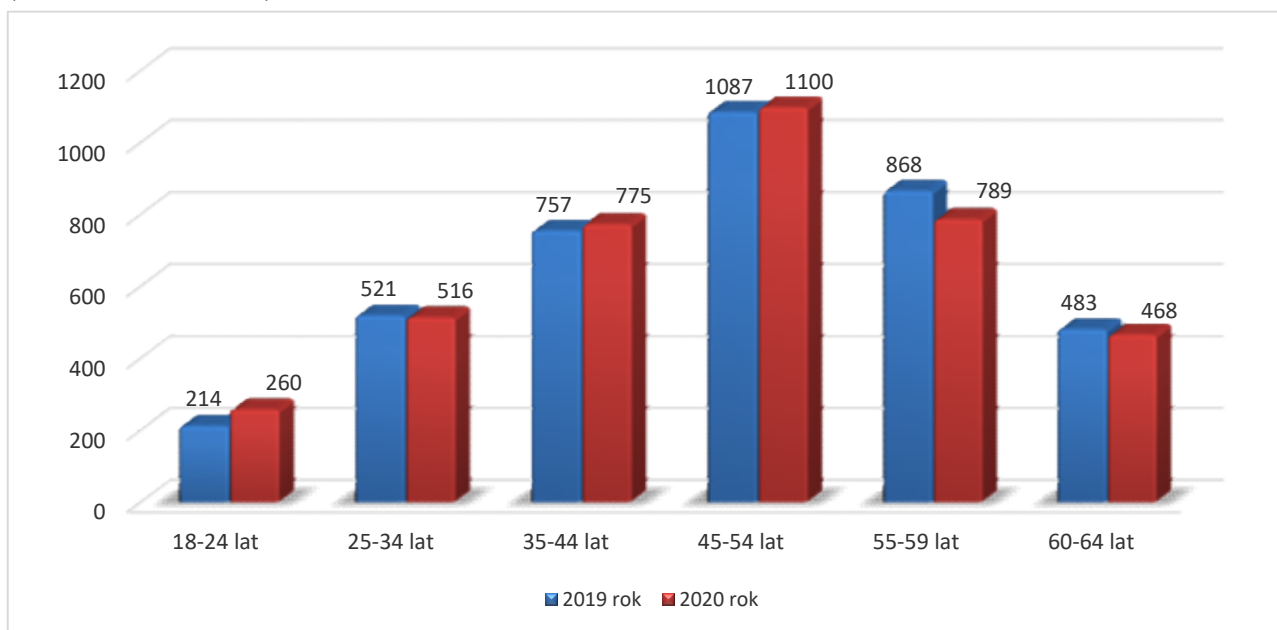
Wykres 2. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według stopnia niepełnosprawności w latach 2019–2020 (stan na koniec roku)

➤ **wiek**

Dominująca grupa bezrobotnych z niepełnosprawnością występuje w przedziale wiekowym 45 – 54 lata (1 110 osób), analogicznie jak w 2019 roku. Najmniej liczna grupa to przedział 18-24 tj.: 260 osób.

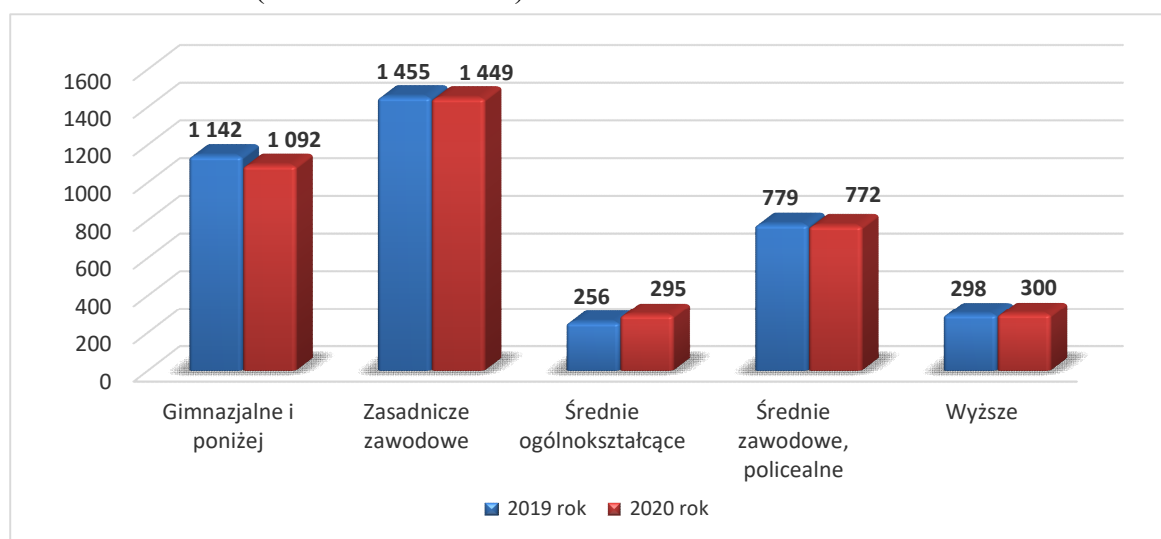
Wykres 3. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według wieku w latach 2019–2020 (stan na koniec roku)

➤ **wykształcenie**

Podobnie jak w roku 2019, najwięcej osób bezrobotnych z niepełnosprawnością posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe (1 449 osób) i gimnazjalne (1 092 osoby). Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowiły najmniej liczną grupę, tj. 295 osób (liczba ta wzrosła o 39 w stosunku do 2019 roku).

Wykres 4. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według poziomu wykształcenia w latach 2019–2020 (stan na koniec roku)

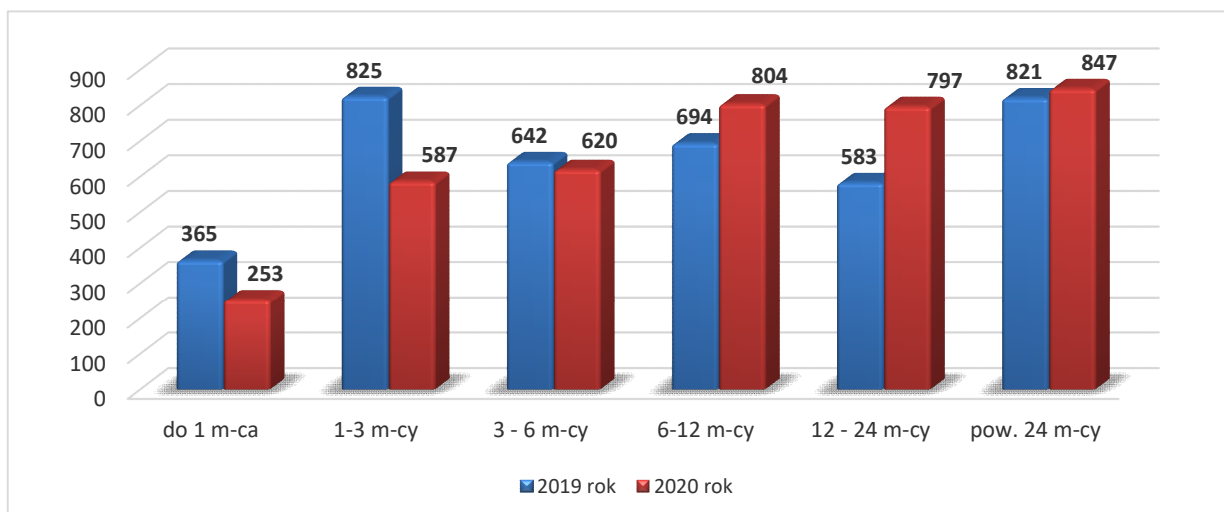

➤ **czas pozostawania bez pracy**

W 2020 roku najliczniejsza grupa bezrobotnych z niepełnosprawnością, czyli 847 osób, znajdowała się w rejestrach powiatowych urzędach pracy powyżej 24 miesięcy. Odnosząc się do tych danych niestety widoczny jest trend, iż w grupie osób bezrobotnych z niepełnosprawnością przeważają osoby długotrwale bezrobotne. Można przypuszczać, że osoby z niepełnosprawnością mają znacznie utrudnioną drogę do podjęcia zatrudnienia, co przekłada się na czas pozostawania bez pracy.

Odnotowano znaczący wzrost osób zarejestrowanych w przedziale w przedziale 6-12 miesięcy oraz 12-24 miesiące, odpowiednio o 110 i 214 bezrobotnych osób z niepełnosprawnością. Z kolei największy spadek widoczny jest w przedziale 1-3 miesięcy. W analizowanym okresie ich liczba wynosiła 587 osób i jest niższa o 238 osoby, w porównaniu do 2019 roku.

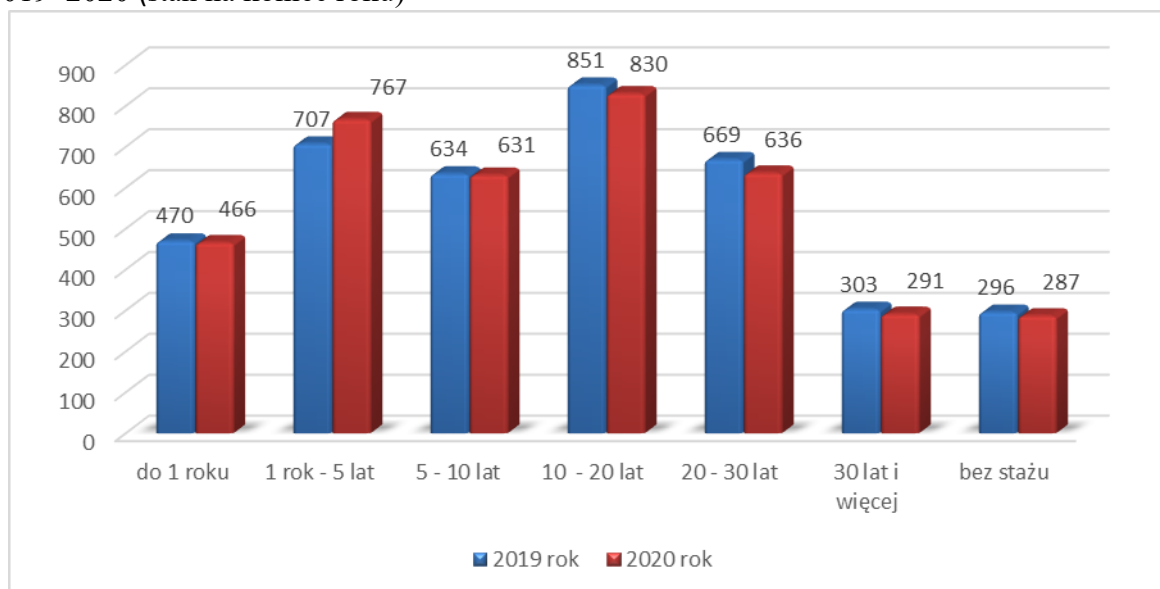
Wykres 5. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według czasu pozostawania bez pracy w latach 2019–2020 (stan na koniec roku)

➤ **staż pracy**

W 2020 roku najliczniejsza grupa bezrobotnych z niepełnosprawnością posiadała doświadczenie zawodowe w przedziale 10 – 20 lat stażu pracy (830 osób). Grupa ta również w 2019 roku stanowiła większość, w ciągu roku liczba ta zmniejszyła się o 21 osób. Najmniej liczną grupę stanowili bezrobotni z niepełnosprawnością nieposiadający stażu zawodowego.

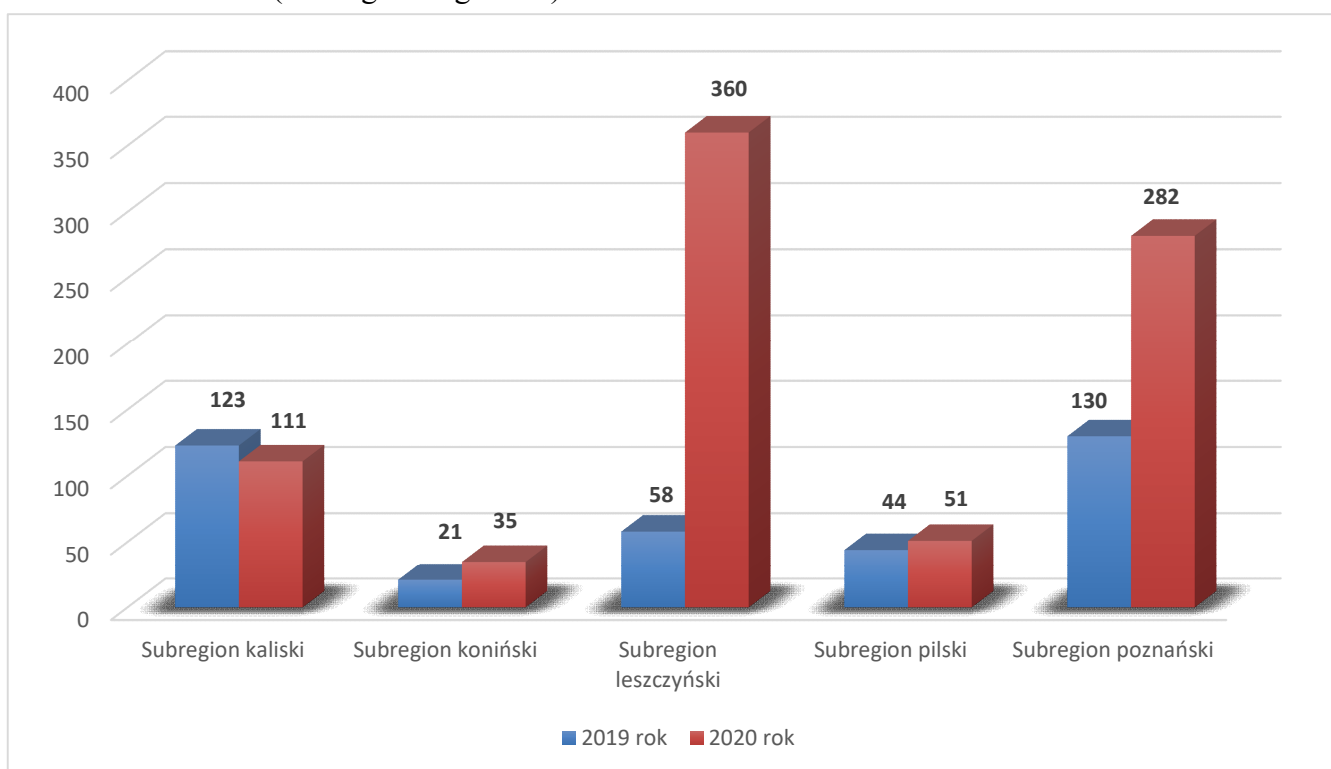
Wykres 6. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnością według stażu pracy w latach 2019–2020 (stan na koniec roku)

2. Zwolnienia z zakładów pracy

W 2020 roku z zakładów pracy Wielkopolski zostało zwolnionych 839 osób z niepełnosprawnością. W porównaniu z analogicznym okresem 2019 roku stanowi to wzrost o 463 osób. Największą liczbę zwolnionych osób odnotowano w subregionie leszczyńskim (360 osób) i poznańskim (282 osoby). Zdecydowanie mniej osób straciło pracę w subregionie kaliskim (111 osób), pilskim (51 osób) oraz konińskim (35 osób). W 2020 roku liczba zwolnionych osób wzrosła przede wszystkim w subregionie leszczyńskim (o 302 osoby) oraz poznańskim (o 152 osoby). Zdecydowanie niższy wzrost był w subregionie konińskim (o 14 osób) oraz pilskim (o 7 osób). Natomiast spadek nastąpił tylko w subregionie kaliskim (o 12 osób). Niewątpliwie wzmożone zwolnienia w roku 2020 w większości z powiatów były spowodowane trudną sytuacją na rynku pracy wywołaną przez epidemię COVID-19.

Wykres 7. Osoby z niepełnosprawnością zwolnione z zakładów pracy w Wielkopolsce w latach 2019–2020 (według subregionów)

Największą liczbę zwolnionych osób z niepełnosprawnością w 2020 roku, notuje się w powiecie leszczyńskim (237 osób), grodziskim (128 osób), wolsztyńskim (98 osób), nowotomyskim (91 osób), krotoszyńskim (70 osób). W dalszej kolejności znajdują się także powiaty: poznański (30 osób), kaliski (29 osób), chodzieski (21 osób) oraz kolski (20 osób).

Nie odnotowano zwolnień w powiatach: czarnkowsko-trzcianeckim, kępińskim, konińskim, ostrowskim, obornickim, szamotulskim, wrzesińskim i złotowskim.

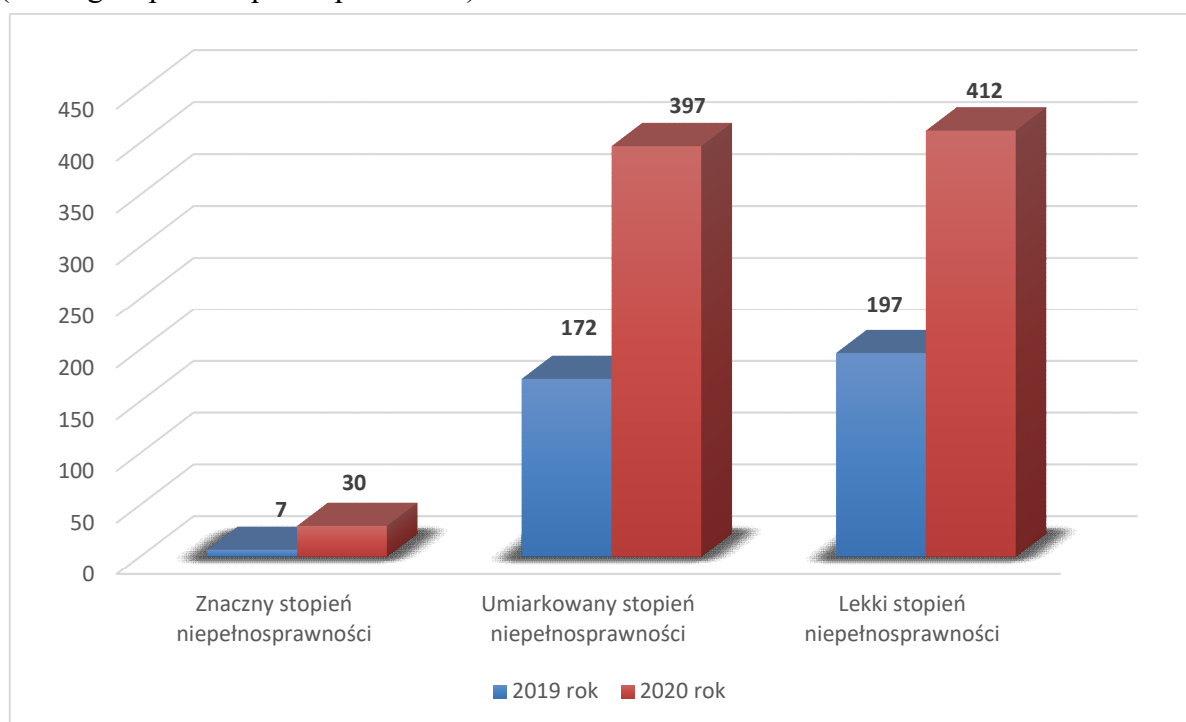
Tabela 1. Zwolnienia osób z niepełnosprawnością w powiatach Wielkopolski w 2020 roku.

Powiat	Ilość osób
Leszczyński	237
Grodziski	128
Wolsztyński	98
Nowotomyski	91
Krotoszyński	70
Poznański	30
Kaliski	29
Chodzieski	21
Kolski	20
Pilski	19
Śremski	18
Kościański	13
Wągrowiecki	11
Pleszewski	9
Turecki	8
Gostyński	8
Słupecki	7
Średzki	7
Rawicki	4
Gnieźnieński	4
Międzychodzki	4
Ostrzeszowski	2
Jarociński	1
Razem	839

Analiza zwolnień osób z zakładów pracy pod względem stopnia niepełnosprawności ukazuje, że największą grupę stanowiły osoby z niepełnosprawnością z lekkim i umiarkowanym stopniem, a najmniejszą ze znacznym stopniem niepełnosprawności. W porównaniu do poprzedniego roku zauważa się znaczny wzrost zwolnień wśród osób z umiarkowanym (o 225 osób) i z lekkim stopniem niepełnosprawności (o 215 osób). Natomiast w grupie osób ze znacznym stopniem wzrosła liczba osób z niepełnosprawnością z 7 do 30 osób.

Wykres 8. Zwolnienia z zakładów pracy osób z niepełnosprawnością w latach 2019–2020 (według stopnia niepełnosprawności)

Na podstawie informacji uzyskanych z powiatowych urzędów pracy nie można jednoznacznie wskazać na zakłady pracy, które w największym stopniu przyczyniły się do zmniejszenia zatrudnienia osób z niepełnosprawnością w subregionie leszczyńskim i poznańskim. Zwolnienia te dotyczyły zarówno małych, jak i dużych firm oraz odnosiły się do pojedynczych osób, czasami kilka lub kilkanaście osób z niepełnosprawnością z jednego zakładu pracy. Tryb zwolnienia jest również niejednolity. Pracodawcy często nie decydowali się na przedłużenie współpracy z osobami niepełnosprawnymi, którym upłynął termin obowiązywania umowy. Sporadycznie zwolnienia następowały z przyczyn dotyczących zakładu pracy związanych z przyczynami ekonomicznymi.

3. Oferty pracy dla bezrobotnych z niepełnosprawnością

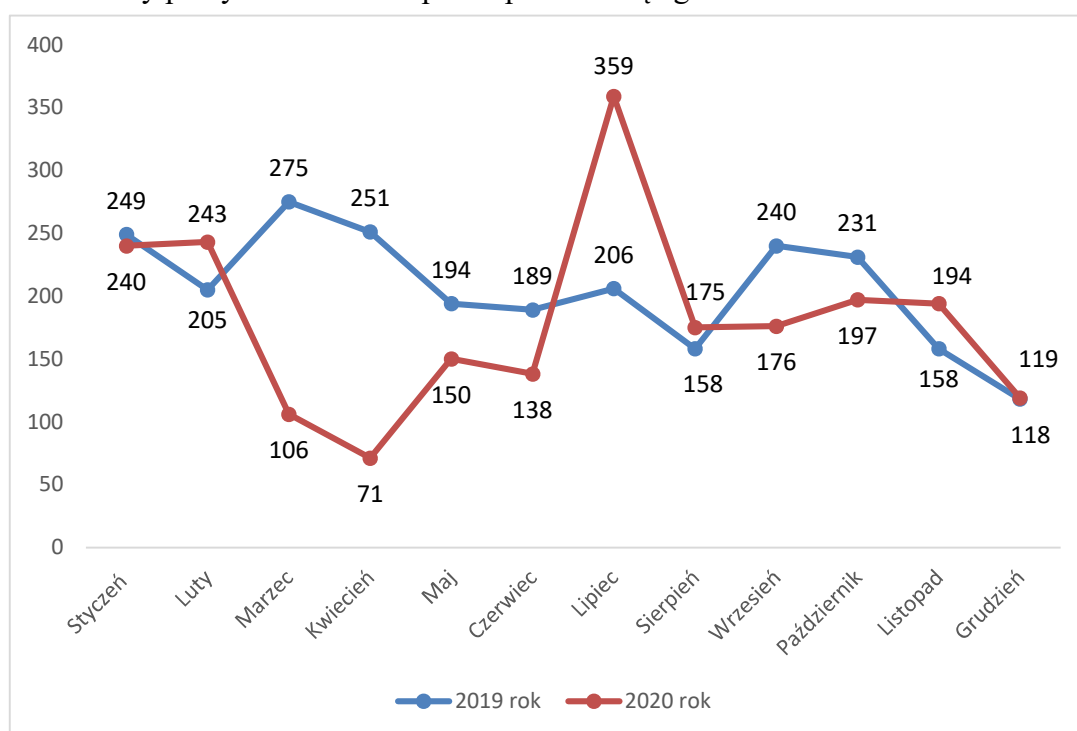
W 2020 roku pracodawcy zgłosili w wielkopolskich powiatowych urzędach pracy 87 222 oferty pracy, w tym 2 168 ofert skierowanych do osób z niepełnosprawnością, co stanowiło 2,5 % ogółu. W analogicznym okresie 2019 roku, urzędy dysponowały 2 474 ofertami pracy dla osób z niepełnosprawnością (o 306 więcej niż w 2020 roku).

Spadek liczby ofert pracy dla osób z niepełnosprawnością począwszy od marca do czerwca 2020 roku związany był z niepewną sytuacją spowodowaną pandemią. W efekcie część pracodawców zdecydowała się o wycofanie ofert pracy z rynku pracy i zamrożenie

zatrudnienia. W lipcu 2020 r. nastąpiło znaczne zwiększenie popytu na rynku pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

Warto podkreślić, że pracodawcy zatrudniający osoby z niepełnosprawnością mogą korzystać m.in. z uprawnień takich jak: zwrot kosztów adaptacji pomieszczeń do potrzeb osób z niepełnosprawnością, wyposażenie stanowiska pracy, dofinansowanie do wynagrodzeń i składek, czy refundacja kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego osobie z niepełnosprawnością.

Wykres 9. Oferty pracy dla osób z niepełnosprawnością zgłoszone do PUP w latach 2019–2020

4. Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością

Osobom z niepełnosprawnością trudno jest znaleźć zatrudnienie na otwartym rynku pracy, dlatego wiele osób szuka pracy w zakładach pracy chronionej, przystosowanych do zatrudnienia osób z wyższymi stopniami niepełnosprawności. Dla wielu też aktywizacja proponowana przez powiatowe urzędy pracy jest dużą szansą na zaistnienie na rynku pracy.

W 2020 roku w województwie wielkopolskim z różnych form aktywizacji zawodowej skorzystało 494 osoby bezrobotne z niepełnosprawnością. W porównaniu z rokiem wcześniejszym zauważa się znaczny spadek (o 435 osób). Niewątpliwie powodem tak dużego zmniejszenia liczby aktywizowanych osób z niepełnosprawnością było zamrożenie gospodarki z powodu pandemii COVID-19. Pracodawcy wycofali z rynku część ofert, co

osobom bezrobotnym, w tym z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, w znaczny sposób zawężyło dostęp do instrumentów rynku pracy.

Tabela 2. Osoby z niepełnosprawnością skierowane do udziału w aktywnych formach przez powiatowe urzędy pracy w Wielkopolsce w 2020 r. r.

Lp.	Forma aktywizacji	Subregion kaliski	Subregion koniński	Subregion leszczyński	Subregion pilski	Subregion poznański	Razem
1.	Szkolenia	20	9	11	5	15	60
1a.	w tym bon szkoleniowy	3	0	0	1	0	4
2.	Staż	43	32	17	22	54	168
2a.	w tym bon stażowy	0	0	0	0	0	0
3.	Prace interwencyjne	2	14	4	10	2	32
4.	Roboty publiczne	14	7	0	6	10	37
5.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	13	14	6	6	15	54
6.	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	19	4	2	24	4	53
7.	Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 r.ż.	3	3	1	1	0	8
8.	Prace społecznie użyteczne	5	2	9	19	16	51
8a.	w tym Program Aktywizacja i Integracja	0	0	0	0	1	1
9.	Inne formy aktywizacji nie uwzględnione w wierszach 1-8*	5	11	11	1	3	31
Województwo wielkopolskie		124	96	61	94	120	494

* bon na zasiedlenie, refundacja stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w ramach środków PFRON, indywidualny program zatrudnienia socjalnego.

Najwięcej osób z niepełnosprawnością zaktzywizowano w subregionie kaliskim (124), poznańskim (120) i konińskim (96). Najliczniej w różnych formach aktywizacji uczestniczyły osoby z orzeczoną lekkim stopniem niepełnosprawności (52,6 % ogółu). Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności stanowiły 1,2 %.

Wykres 10. Bezrobotni z niepełnosprawnością zaktywizowani w Wielkopolsce w latach 2019-2020 (według subregionów)

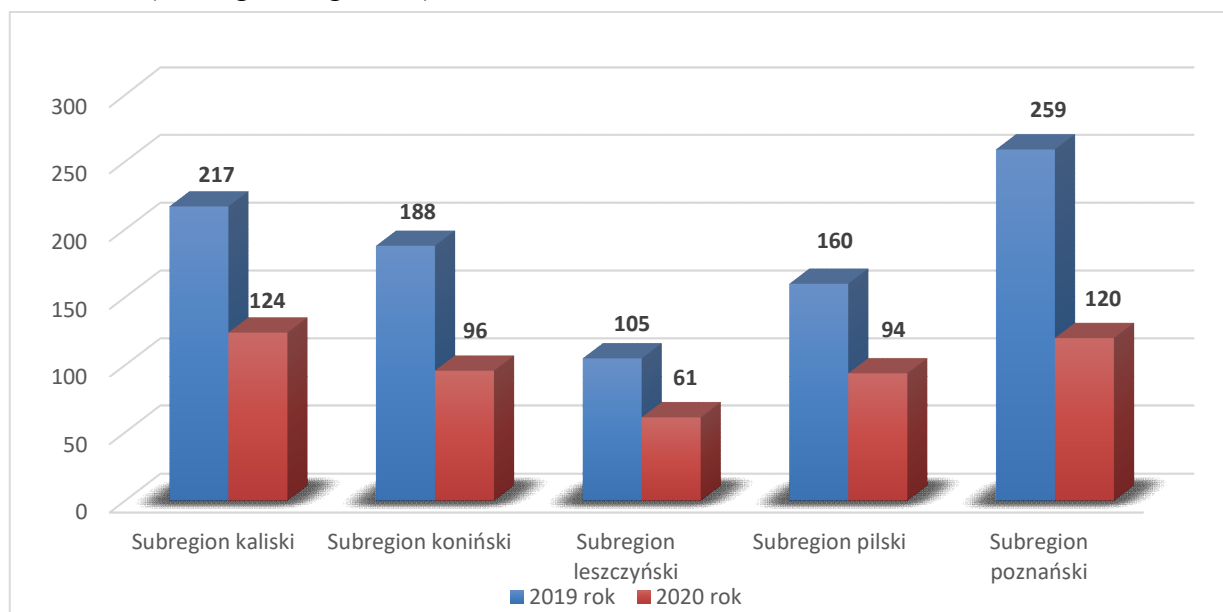

Tabela 3. Bezrobotni z niepełnosprawnością zaktywizowani zawodowo w 2020 r. w Wielkopolsce (według stopnia niepełnosprawności)

Lp.	Forma aktywizacji	Znaczny stopień niepełnosprawności	Umiarkowany stopień niepełnosprawności	Lekki stopień niepełnosprawności	Razem
1.	Szkolenia	1	18	41	60
1a.	w tym bon szkoleniowy	1	1	2	4
2.	Staż	1	93	74	168
2a.	w tym bon stażowy	0	0	0	0
3.	Prace interwencyjne	1	18	13	32
4.	Roboty publiczne	0	13	24	37
5.	Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	0	34	20	54
6.	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	2	26	25	53
7.	Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 r.ż.	0	3	5	8
8.	Prace społecznie użyteczne	0	4	47	51
8a.	w tym Program Aktywizacja i Integracja	0	0	1	1
9.	Inne formy aktywizacji nie uwzględnione w wierszach 1-8-8*	1	19	11	31
Województwo wielkopolskie		6	228	260	494

* bon na zasiedlenie, refundacja stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w ramach środków PFRON, indywidualny program zatrudnienia socjalnego.

Poniżej znajduje się szczegółowy opis zastosowanych przez powiatowe urzędy pracy formy aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością.

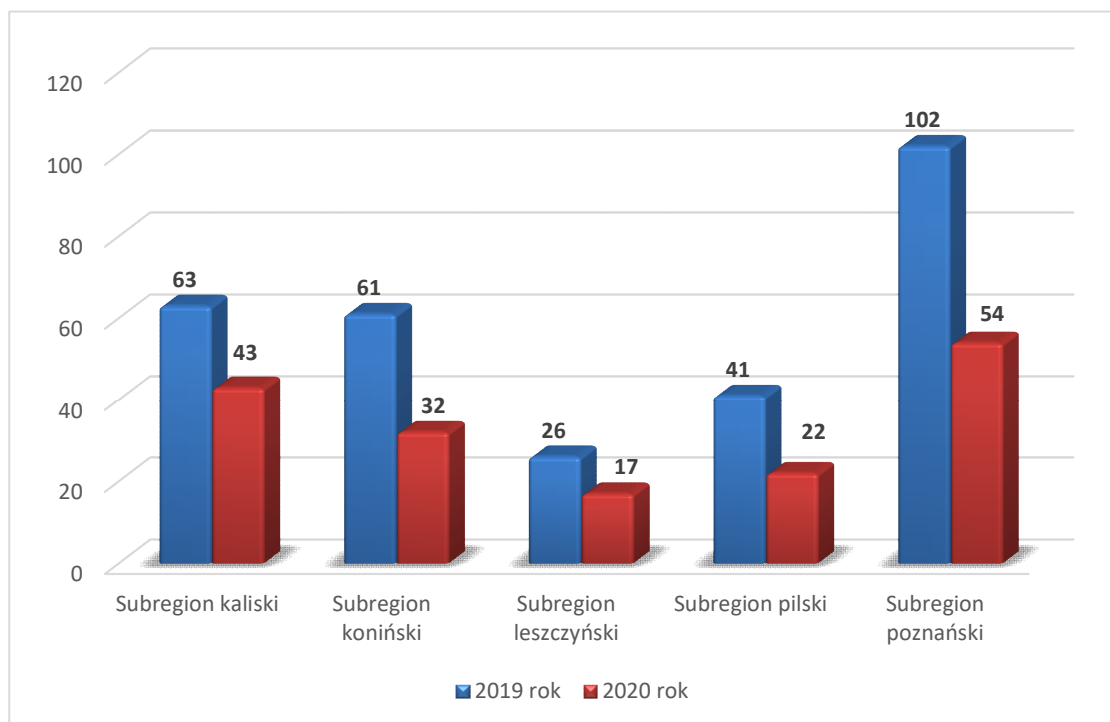
➤ **Staże zawodowe**

Najwięcej osób z niepełnosprawnością skierowanych zostało przez powiatowe urzędy pracy na staże zawodowe (168 osób). Staż zawodowy to forma aktywizacji, która daje możliwość nabycia umiejętności praktycznych do wykonywania pracy, poprzez realizowanie zadań w konkretnym miejscu bez nawiązania stosunku pracy. Staż pozwala zdobyć doświadczenie zawodowe, stwarzając tym samym większą szansę na uzyskanie zatrudnienia. Na staż trwający do 6 miesięcy może zostać skierowany każdy bezrobotny. Bezrobotny, który nie ukończył 30 roku życia może zostać skierowany do odbycia stażu na okres do 12 miesięcy.

Ta forma aktywizacji wykorzystywana była najczęściej w roku 2020 przez powiatowe urzędy pracy w odniesieniu do grupy osób bezrobotnych z niepełnosprawnością. Do odbycia stażu skierowano 168 osób, co stanowiło 34,0 % ogółu kierowanych do udziału w aktywnych formach. W porównaniu z rokiem 2019 liczba aktywizowanych w ramach tej formy spadła o 125 osób.

Do odbycia stażu zawodowego najwięcej osób skierowano w subregionie poznańskim (54 osoby), w dalszej kolejności w subregionie kaliskim (43 osoby) oraz subregionie konińskim (32 osoby). W subregionie pilskim skierowano 22 osoby, a w subregionie leszczyńskim 17 osób. Porównanie do 2019 roku, wskazuje, iż w roku 2020 odnotowano zdecydowany spadek liczby organizowanych staży we wszystkich subregionach. Najbardziej spadła liczba organizowanych staży w subregionie poznańskim (o 48 staży), subregionie konińskim (o 29 staży), subregionie kaliskim (o 20 staży), subregionie pilskim (o 19 staży) oraz subregionie leszczyńskim (o 9 staży).

Wykres 11. Liczba staży zawodowych dla osób z niepełnosprawnością w województwie wielkopolskim w latach 2019–2020 (z podziałem na subregiony)

Wśród organizowanych staży zawodowych dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnością zdecydowanie przeważają skierowania do wykonywania różnego typu prac administracyjno-biurowych (44 osoby). Skierowani przez urzędy pracy wykonywali pracę na takich stanowiskach jak: referent, technik prac biurowych, technik administracji, urzędnik samorządowy, pomoc administracyjna, sekretarka, pracownik kancelaryjny, archiwista, pracownik biurowy.

Drugi pod względem liczby skierowań był obszar związany z handlem i marketingiem (30 osób). Tu wymieniane są takie stanowiska jak: handlowiec, sprzedawca, fakturzysta, zaopatrzeniowiec, kasjer-sprzedawca, specjalista ds. sprzedaży internetowej, specjalista ds. marketingu i handlu, specjalista ds. logistyki, pracownik rozkładający towar na półkach.

Trzecią grupę stanowiły osoby na stażu wykonujące różnego typu prace związane z utrzymaniem porządku i czystości (15 osób). Były to takie stanowiska jak: pracownik gospodarczy, sprzątaczką biurową, ładowacz nieczystości, woźny.

Podobnej wielkości grupę stanowiły też osoby odbywające staż w grupie usług gastronomiczno-hotelarskich (15 osób). Zajmowali oni m.in. takie stanowiska jak: kucharz, pomoc kuchenna, recepcjonista, pracownik obsługi hotelu, pokojowa. W obszarze gastronomii zostały zamknięte lokale dla klientów od marca do maja oraz w IV kwartale 2020 roku. Większość placówek poza tymi okresami funkcjonowało w reżimie sanitarnym. W sezonie letnim dało się zauważyć duże zainteresowanie usługami typu ogródki letnie. Wiele lokali gastronomicznych modyfikowało swoje działania i decydowało się na

serwowanie dań na wynos. Usługi hotelarskie związane były z większymi ograniczeniami w swoim działaniu. Były jednak pewne wyjątki w warunkach ścisłego reżimu sanitarnego udzielano noclegów osobom objętym kwarantanną, wykonującym zawody medyczne, czy będącym w podróży służbowej.

W następnej grupie związanej z pracami budowlanymi i stolarskimi skierowano do odbycia stażu 13 osób bezrobotnych z niepełnosprawnością. Skierowani w tym obszarze pracowali jako: glazurnik, stolarz, pomocnik stolarza, malarz-tapeciarz, murarz, malarz budowlany i monter sieci wodnych i kanalizacyjnych.

Kolejnymi pod względem liczby skierowanych na staż bezrobotnych z niepełnosprawnością, były osoby nabywające praktyczne umiejętności w grupie prac magazynowych. Osiem osób z tej grupy wykonywało pracę jako: magazynier, robotnik magazynowy, pakowacz ręczny.

Również 8 staży zorganizowano w obszarze księgowości, podatków i ubezpieczeń. Osoby z niepełnosprawnością z tej grupy wykonywały prace na stanowiskach: asystenta do spraw księgowości, księgowy, pomoc księgowej, referent do spraw księgowości oraz asystent do spraw ubezpieczeń.

Były też organizowane staże zawodowe dla 8 osób z niepełnosprawnością w obszarze związanym z krawiectwem i szyciem. Wymieniane stanowiska to: szwaczka - krawcowa, szwaczka maszynowa, krojczy, krawiec, operator maszyn tapicerskich, kontroler jakości.

W obszarze związanym z edukacją staż odbywało 6 osób, były to takie stanowiska jak: asystent nauczyciela przedszkola, pomoc nauczyciela, pomocnik biblioteczny, nauczyciel szkoły podstawowej, specjalista ds. szkoleń. W 2020 r. branża edukacyjna zmieniała sposób funkcjonowania w odniesieniu do wprowadzanych obostrzeń. Zastosowano okresowe przechodzenie z nauki stacjonarnej na naukę zdalną. Organizowane online lekcje, szkolenia oraz *webinary* stały się nową metodą przekazywania wiedzy i zdobywania kwalifikacji.

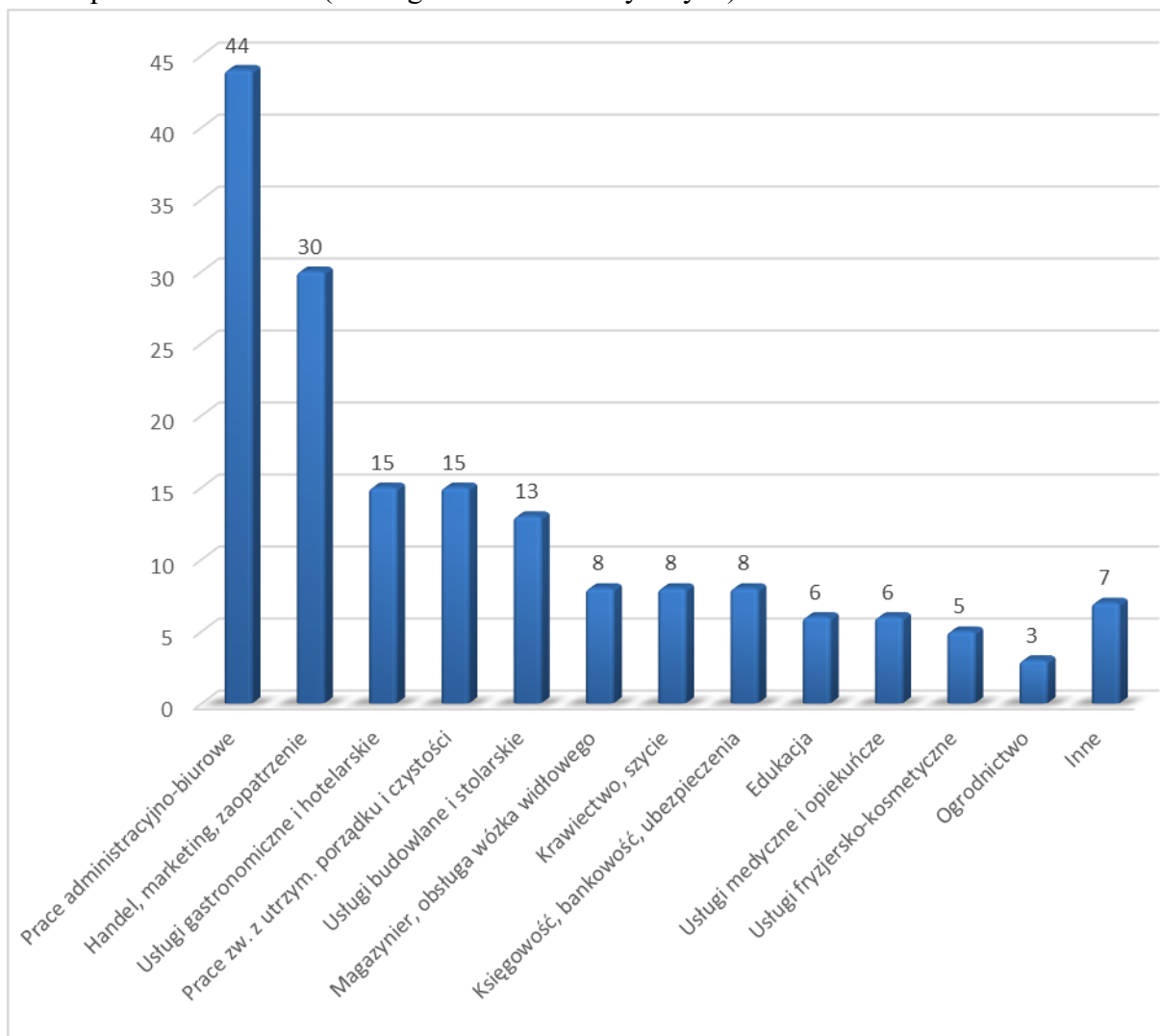
Na staż w zakresie wykonywania usług medycznych i opiekuńczych skierowano również 6 osób, zajmowały się one realizacją zadań jako opiekun w domu pomocy społecznej, opiekun osoby starszej, laborant, pomoc instruktora terapii zajęciowej.

Pięć osób z niepełnosprawnością staż odbywało na stanowiskach związanych ze świadczeniem usług fryzjersko-kosmetycznych, były to: kosmetyczka i pomoc fryzjerska.

W następnym obszarze związanym z wykonywaniem różnego typu prac w ogrodnictwie, praktyczne umiejętności nabywały 3 osoby z niepełnosprawnością. Zajmowały one takie stanowiska jak: ogrodnik terenów zieleni i pomocnik ogrodnika.

Grupa „Inne” obejmuje łącznie 7 staży zorganizowanych przez powiatowe urzędy pracy w grupie bezrobotnych z niepełnosprawnością. Są tam wymieniane takie stanowiska jak: monter-mechanik rowerów/wózków, grafik komputerowy, informatyk, specjalista ds. reklamy, goniec, pośrednik pracy, pracownik wykonujący prace proste.

Wykres 12. Staże zawodowe dla osób z niepełnosprawnością realizowane w województwie wielkopolskim w 2020 r. (według obszarów tematycznych)

➤ Szkolenia zawodowe

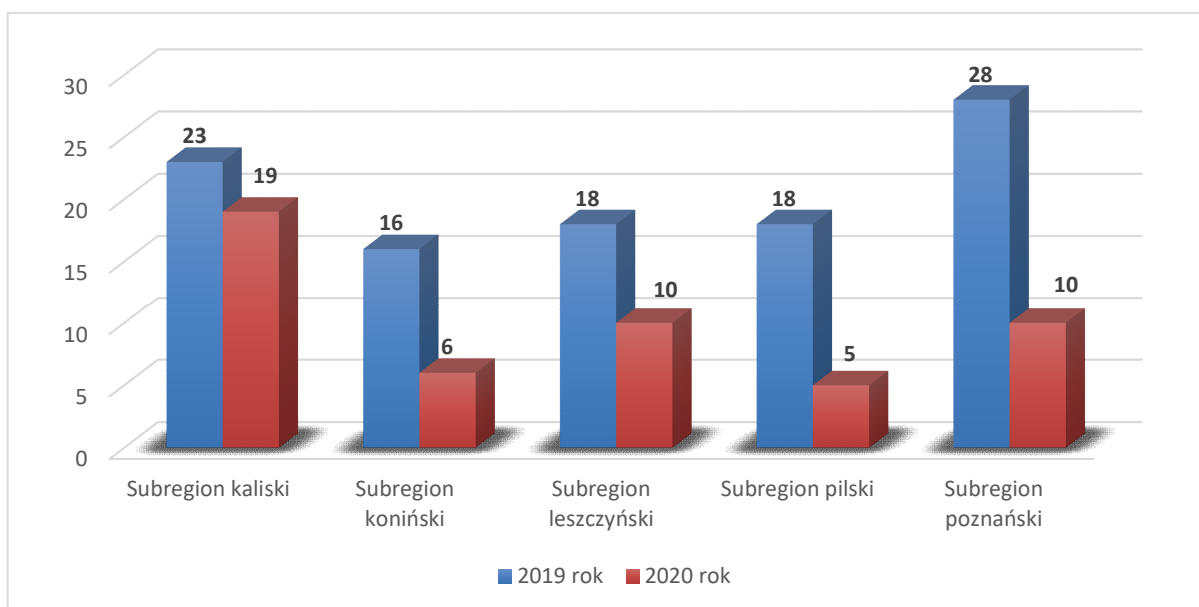
Znaczącą grupę stanowiły osoby z niepełnosprawnością, które uczestniczyły w różnego typu szkoleniach. Uczestnicy uzyskali nowe lub podnieśli posiadane kwalifikacje zawodowe, nabyli kompetencje społeczne lub umiejętności pozwalające na powrót na rynek pracy.

W 2020 roku w województwie wielkopolskim zorganizowano 50 szkoleń dla bezrobotnych z niepełnosprawnością, w których uczestniczyło 60 osób. W porównaniu do 2019 roku liczba szkoleń zmniejszyła się o 53 w analizowanym okresie, a liczba aktywizowanych była niższa o 122 osoby.

Wśród osób przeszkolonych były 4 osoby bezrobotne z niepełnosprawnością, które otrzymały z urzędu pracy bonus szkoleniowy. Bonus taki przysługuje osobom, które nie przekroczyły 30 roku życia i gwarantuje skierowanie przez PUP na wybrane szkolenie wraz z pokryciem jego kosztów.

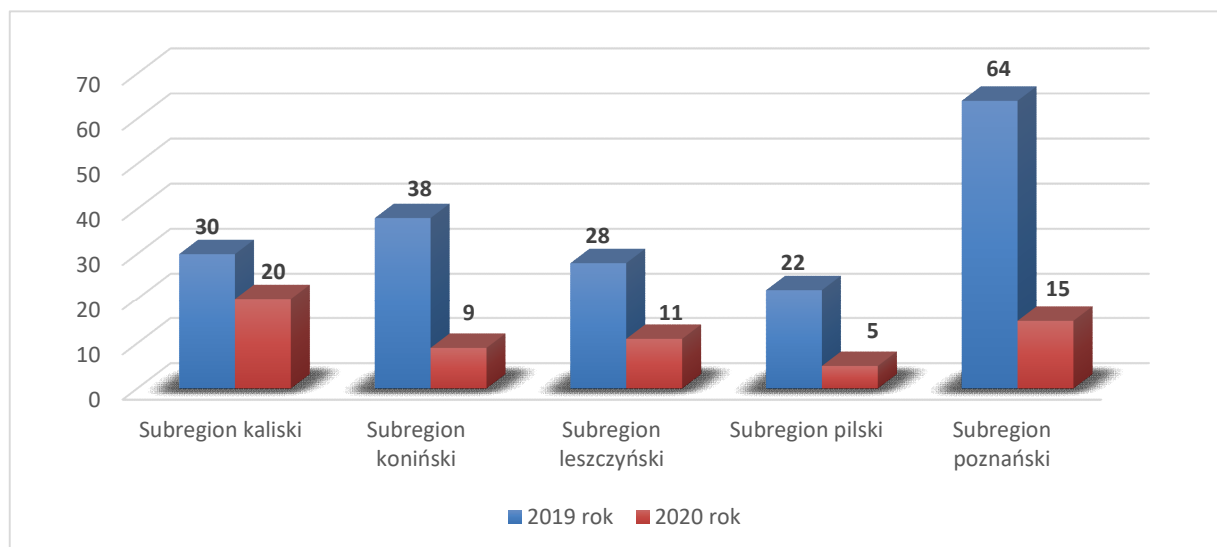
Wykres 13. Liczba szkoleń dla osób z niepełnosprawnością w województwie wielkopolskim w latach 2019–2020

Najwięcej szkoleń odbyło się w subregionie kaliskim (19 szkoleń dla 20 osób). W subregionie leszczyńskim i poznańskim zorganizowano po 10 szkoleń, w których uczestniczyło: w leszczyńskim 11 osób, a w poznańskim 15 osób. Najmniej szkoleń miało miejsce w subregionie konińskim – 6 szkoleń dla 9 osób i pilskim 5 szkoleń dla 5 osób. Porównanie do 2019 roku, wskazuje, iż w roku 2020 notuje się mniejszą liczbę szkoleń we wszystkich subregionach.

Porównując rok 2019 i 2020 pod względem ilości przeszkolonych bezrobotnych można zauważyć, że we wszystkich subregionach przeszkolono zdecydowanie mniej osób niż w roku poprzednim. Wpływ na to mogły mieć: coroczna tendencja spadkowa i trudności ze zorganizowaniem szkoleń w bezpiecznych warunkach w czasie pandemii.

Wykres 14. Liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnością przeszkolonych w województwie wielkopolskim w latach 2019–2020

Szkolenia dla bezrobotnych z niepełnosprawnością w 2020 roku skupione były wokół 8 obszarów tematycznych. Najwięcej szkoleń odbyło się z zakresu obsługi wózka widłowego i nabycia kompetencji niezbędnych na stanowisku magazyniera oraz z szkoleń z branży transportowej – po 10 szkoleń. Pierwsze obejmowały obsługę programów magazynowych, przestrzeganie zasad BHP na stanowisku pracy oraz wiadomości o dozorze technicznym. Ponadto nabywano praktyczną naukę jazdy i manewrowania, zasady wymiany butli, jazdy z wymiennym wysięgnikiem oraz możliwość uzyskania uprawnień Urzędu Dozoru Technicznego. Szkolenia w branży transportowej koncentrowały się wokół wiedzy teoretycznej z zakresu prawa ruchu drogowego i praktycznych umiejętności prowadzenia samochodu (prawo jazdy kat. C, D, C+E). W kilku przypadkach zorganizowano kurs prawa jazdy z kwalifikacją wstępną, w celu nabycia uprawnień do kierowania samochodem ciężarowym i przewozu drogowego rzeczy.

Kolejnymi pod względem ilości zorganizowanych szkoleń były szkolenia z zakresu elektryki i elektroniki – 9 szkoleń. Uczestnicy nabyli uprawnienia elektroenergetyczne do 1 kV lub ukończyli kurs eksploatacji urządzeń instalacji i sieci elektroenergetycznych.

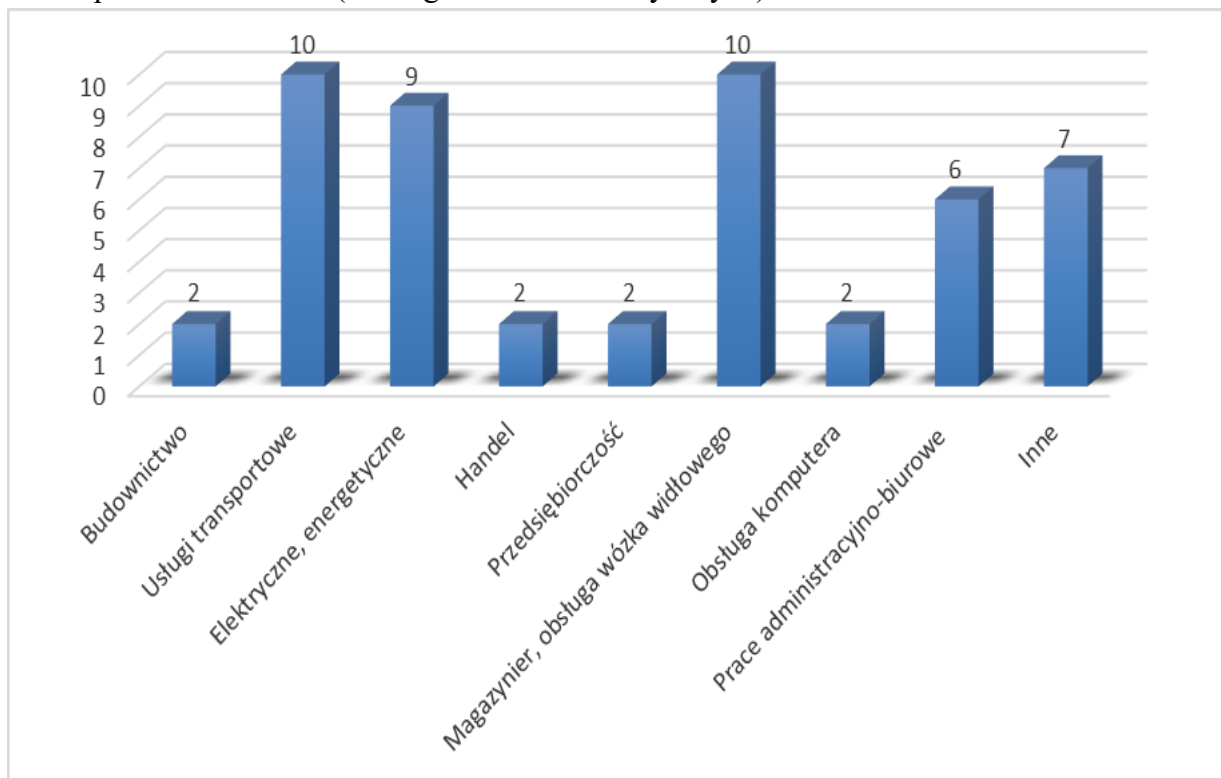
Sześć szkoleń zorganizowano w dziedzinie prac administracyjno-biurowych. Dotyczyły one w większości programów i przepisów kadrowo-płacowych, prowadzenia tzw. małej księgowości, obsługi programów rachunkowych, takich jak Symfonia czy Płatnik oraz prowadzenia biura czy sekretariatu.

Po dwa szkolenia zrealizowano z zakresu obsługi komputera, budownictwa, przedsiębiorczości i handlu.

Szkolenia pojedyncze, organizowane sporadycznie, sklasyfikowano jako „Inne”. Były to opiekun w żłobku lub klubie dziecięcym, operator pilarek łańcuchowych i kos

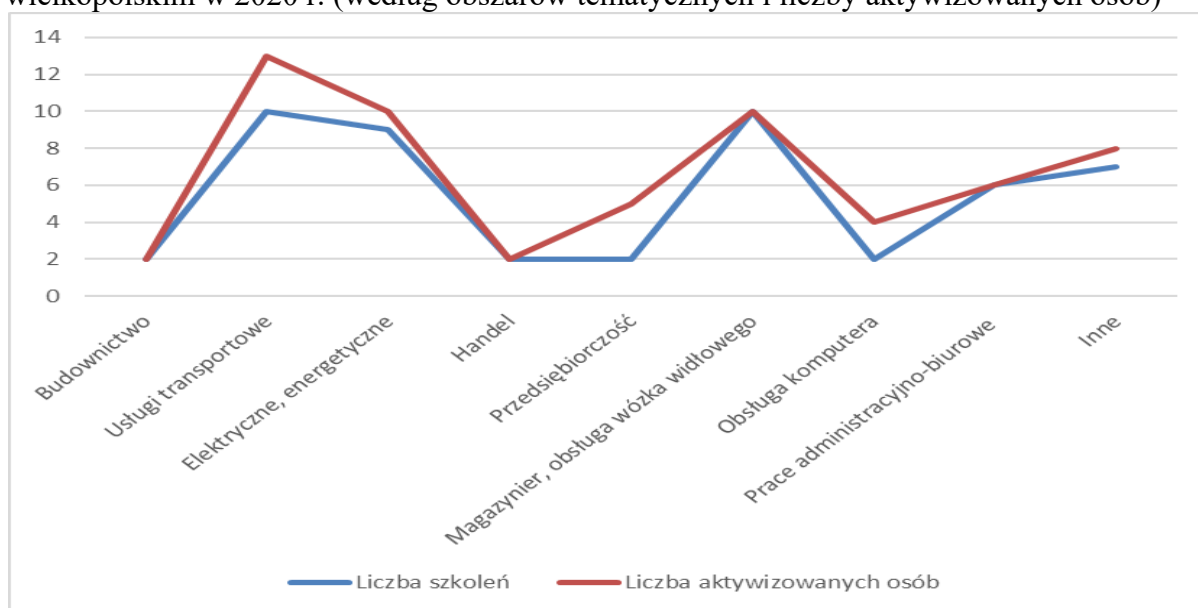
spalinowych, kosmetyka samochodowa, zooterapia, szkoła szycia, pracownik ochrony i kurs groomerski.

Wykres 15. Szkolenia dla osób z niepełnosprawnością zrealizowane w województwie wielkopolskim w 2020 r. (według obszarów tematycznych)

Analizując liczbę osób z niepełnosprawnością, biorących udział w szkoleniach, można zauważyć, że największą popularnością cieszyły się szkolenia z zakresu usług transportowych (13 osób). Drugimi, pod względem liczebności szkoleniami, były szkolenia dla magazynierów z obsługą wózka widłowego, elektryczne i energetyczne (po 10 osób) a następnie prace administracyjno-biurowe (6 osób).

Wykres 16. Szkolenia dla osób z niepełnosprawnością zrealizowane w województwie wielkopolskim w 2020 r. (według obszarów tematycznych i liczby aktywizowanych osób)

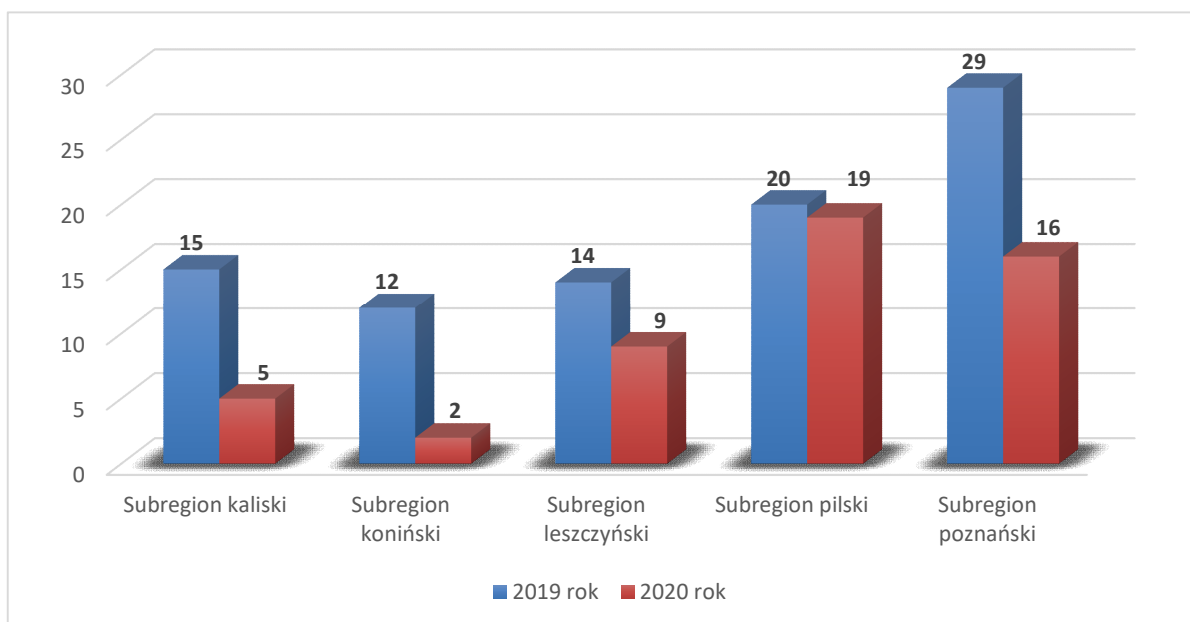

➤ Prace społecznie użyteczne

Osoby bezrobotne z niepełnosprawnością bez prawa do zasiłku, korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej, były też kierowane do wykonywania prac społeczno-użytecznych. Odbываły się one w miejscu zamieszkania lub pobytu, w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Prace takie wykonywało 51 osób, w tym 1 osoba pracowała w ramach Programu Aktywizacja i Integracja PAI.

Do wykonywania prac społeczno-użytecznych najwięcej osób z niepełnosprawnością skierowano w subregionie pilskim (19 osób) oraz subregionie poznańskim (16 osób), w dalszej kolejności w subregionie leszczyńskim (9 osób) i w subregionie kaliskim (5 osób), a najmniej w subregionie konińskim (2 osoby).

Wykres 17. Liczba osób z niepełnosprawnością skierowanych do wykonywania prac społecznie-użytecznych w województwie wielkopolskim w latach 2019–2020

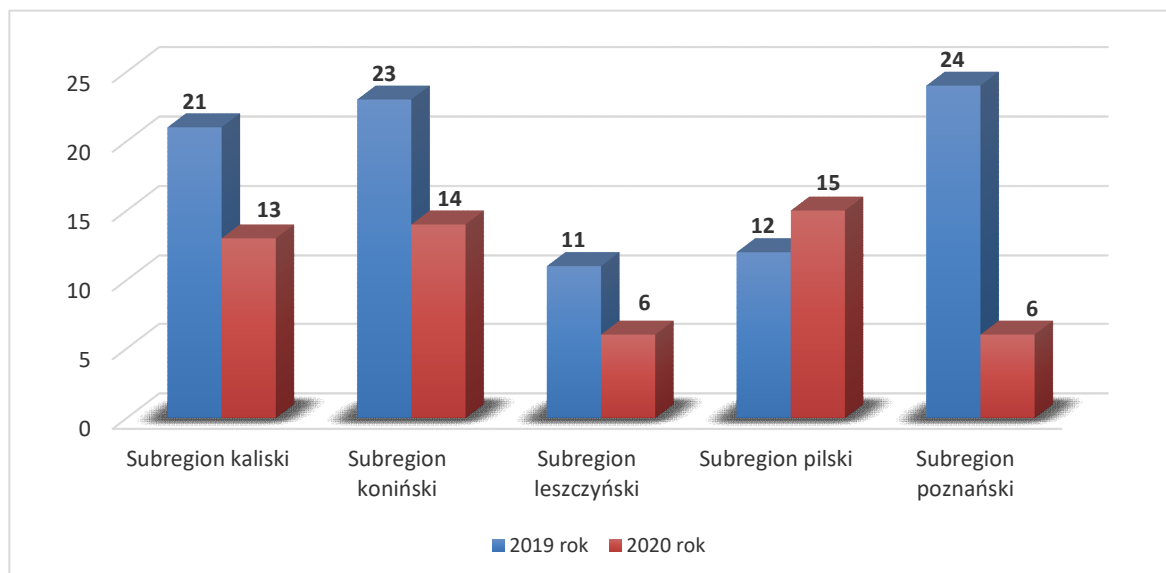

W województwie wielkopolskim do wykonywania prac społecznie-użytecznych najczęściej osób z niepełnosprawnościami skierowano na stanowisko pracownik gospodarczy (31 osób), pracownik porządkowy (6 osób), pracownik fizyczny (5 osób) oraz ogrodnik terenów zielonych (4 osoby). Ponadto pięć osób z niepełnosprawnością wykonywało pracę na takich stanowiskach, jak: doręczyciel korespondencji podopiecznym OPS-u, opiekun, robotnik oczyszczania miasta, sprzątaczką, pomocniczy pracownik biurowy.

➤ **Podjęcie własnej działalności gospodarczej**

W 2020 roku w województwie wielkopolskim bezrobotnym z niepełnosprawnością przyznano 54 dotacje na podjęcie własnej działalności gospodarczej. W porównaniu do 2019 roku liczba ta zmniejszyła się o 37. Najwięcej środków przyznano w subregionie pilskim (15), konińskim (14) i kaliskim (13). Najmniej w subregionie poznańskim i leszczyńskim - po 6. Porównanie do 2019 roku, wskazuje, iż w roku 2020 notuje się znacznie mniejszą liczbę udzielonych dotacji w większości subregionów, oprócz subregionu pilskiego, gdzie udzielono ich o 3 więcej.

Wykres 18. Liczba udzielonych jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej dla osób z niepełnosprawnością w województwie wielkopolskim w latach 2019–2020

Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej umożliwiły powstanie 54 nowych firm, które były skupione wokół 9 obszarów tematycznych.

Najwięcej firm (8) otwarto w branży budowlanej. W większości dotyczyły one firm świadczących usługi ogólnobudowlane, a także wykonujących instalacje wodno-kanalizacyjne. Część osób z niepełnosprawnością zajmowała się pracami wykończeniowymi takimi jak tynkowanie i malowanie.

Drugimi co do wielkości branżami, w której zakładano działalność gospodarczą były produkcja oraz fryzjerstwo i zabiegi kosmetyczne, po 7 dotacji. W przypadku produkcji, osoby z niepełnosprawnością zajmowały się produkcją mebli, pokrowców tapicerskich, wyrobów tekstylnych, protetycznych oraz pieczywa. Jeśli chodzi o fryzjerstwo i zabiegi kosmetyczne to zdecydowana większość dotyczyła gabinetów fryzjerskich, tylko jedno przyznane wsparcie przyczyniło się do powstania gabinetu kosmetycznego. W 2020 roku, w wyniku wprowadzonych rządowych obostrzeń, branże fryzjerska i zakłady kosmetyczne były okresowo zamknięte. Usługi w tych obszarach nie były świadczone od 1 kwietnia do 18 maja analizowanego roku.

Po pięć dotacji udzielono w dziedzinie motoryzacji i usług doradczych. Osoby z niepełnosprawnością zajmowały się kosmetyką samochodową, wynajmem przyczep kempingowych i prowadzeniem taksówki. W zakresie usług doradczych działalności koncentrowały się wokół doradztwa finansowego, oceny ryzyka, prowadzenia szkoleń oraz konsultacji w sprawie odnawialnych źródeł energii.

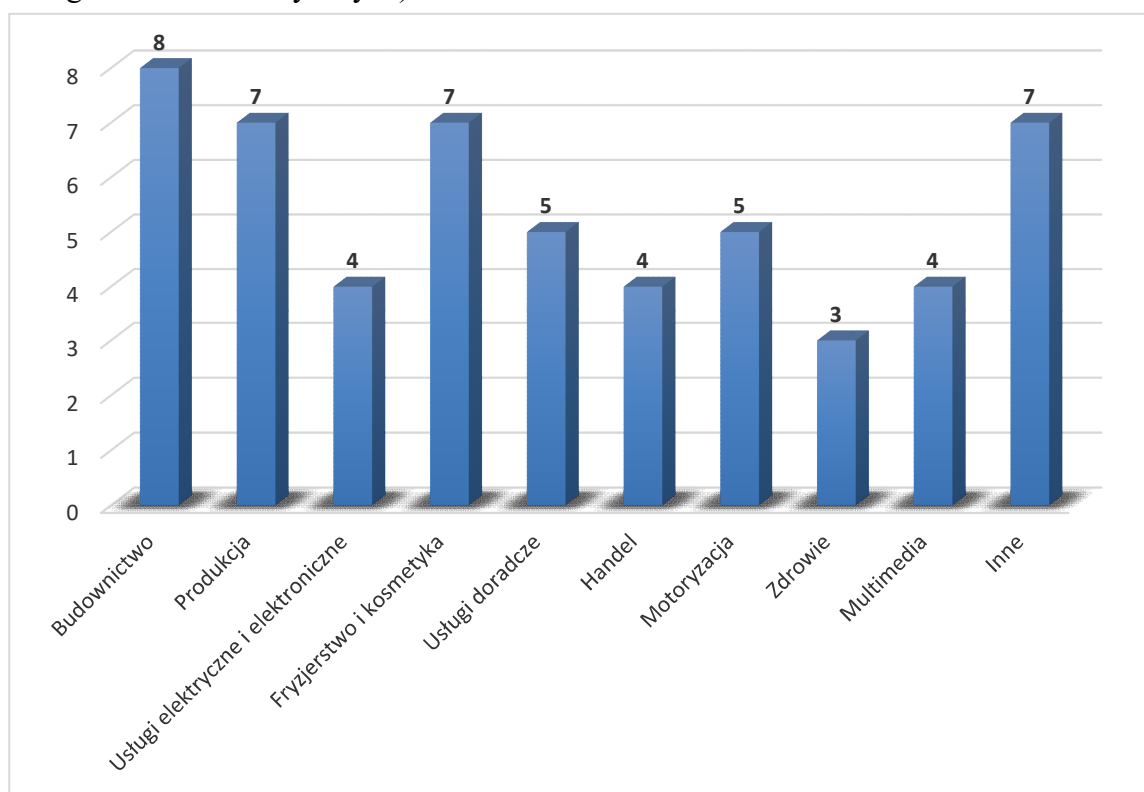
Usługi elektryczne, multimedialne i handlowe to dziedziny, w których bezrobotni z niepełnosprawnością założyli po cztery firmy. Były to działalności zajmujące się zakładaniem instalacji elektrycznych, naprawą sprzętów AGD, fotografią, usługami

teleinformatycznymi, a w zakresie handlu prowadzeniem sklepów z odzieżą, warzywami i wielobranżowych.

Trzy razy przyznawano jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w dziedzinie ochrony zdrowia i dbania o kondycję fizyczną.

W dziedzinach, w których jednorazowe środki na działalność gospodarczą przyznano tylko raz sklasyfikowano jako „Inne”. Były to firmy zajmujące się sprzątniem, usługami groomerskimi, pielęgnacją ogrodów, animacjami i warsztatami dla dzieci, obróbką mechaniczną elementów metalowych i prowadzeniem agencji reklamowej.

Wykres 19. Liczba przyznanych jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej dla osób z niepełnosprawnością w województwie wielkopolskim w 2020 r. (według obszarów tematycznych)

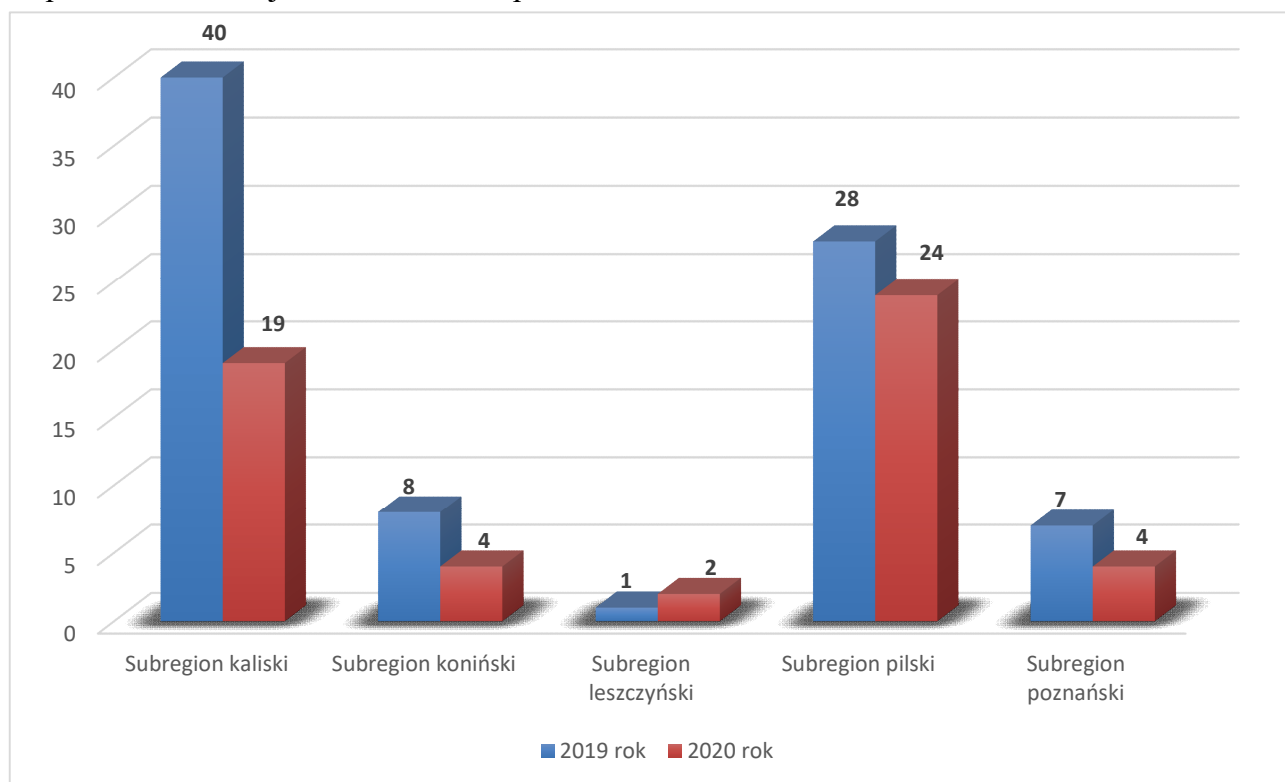
➤ Wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy

Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy to pomoc finansowa udzielana pracodawcom przez powiatowe urzędy pracy, w celu stworzenia i wyposażenia lub doposażenia istniejącego już stanowiska pracy oraz zatrudnienia na nim skierowanego bezrobotnego. W 2020 roku powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego udzieliły pracodawcom refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, w ramach której zatrudnienie podjęły 53 osoby z niepełnosprawnością. W porównaniu z rokiem 2019 liczba zatrudnionych na stworzonych miejscach pracy

w firmach spadła o 31 osób. Sytuacja ta może wynikać z zamrożenia etatów przez pracodawców w obliczu trwającej epidemii.

Najwięcej pracodawców otrzymało środki finansowe w subregionie pilskim, gdzie skierowano do pracy (24 osoby), w kaliskim (19 osób), konińskim i poznańskim (4 osoby) oraz leszczyńskim (2 osoby). Liczba udzielonych refundacji w większości subregionów zmniejszyła się w odniesieniu do 2019 roku.

Wykres 20. Liczba refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla pracodawców województwie wielkopolskim 2019–2020

Pomoc finansowa w formie refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, która została udzielona pracodawcom w 2020 roku objęła 10 obszarów tematycznych.

Najwięcej pracodawców (8) otrzymało wsparcie finansowe z tej puli środków na aktywność zawodową w branży produkcyjnej. Wytwarzane produkty to m.in. papier falisty i tektura falista, opakowania z papieru i tektury, zamki, zawiasy, złącza, śruby, grzejniki i kotły centralnego ogrzewania. Tworzone w tym sektorze stanowiska pracy dotyczyły ślusarzy, monterów, tłoczarzy w metalu, operatorów wtryskarki.

Usługi gastronomiczne i usługi transportowe to dziedziny, w których ta sama liczba zakładów pracy (po 7) uzyskała refundację. W pierwszym z nich, skierowani na stworzone miejsca pracy, wykonywali obowiązki zawodowe pomocy kuchennej, cukiernika i kucharza.

Natomiast w transporcie osoby bezrobotne podejmowały pracę w zawodach kierowca, kierowca – zaopatrzeniowiec.

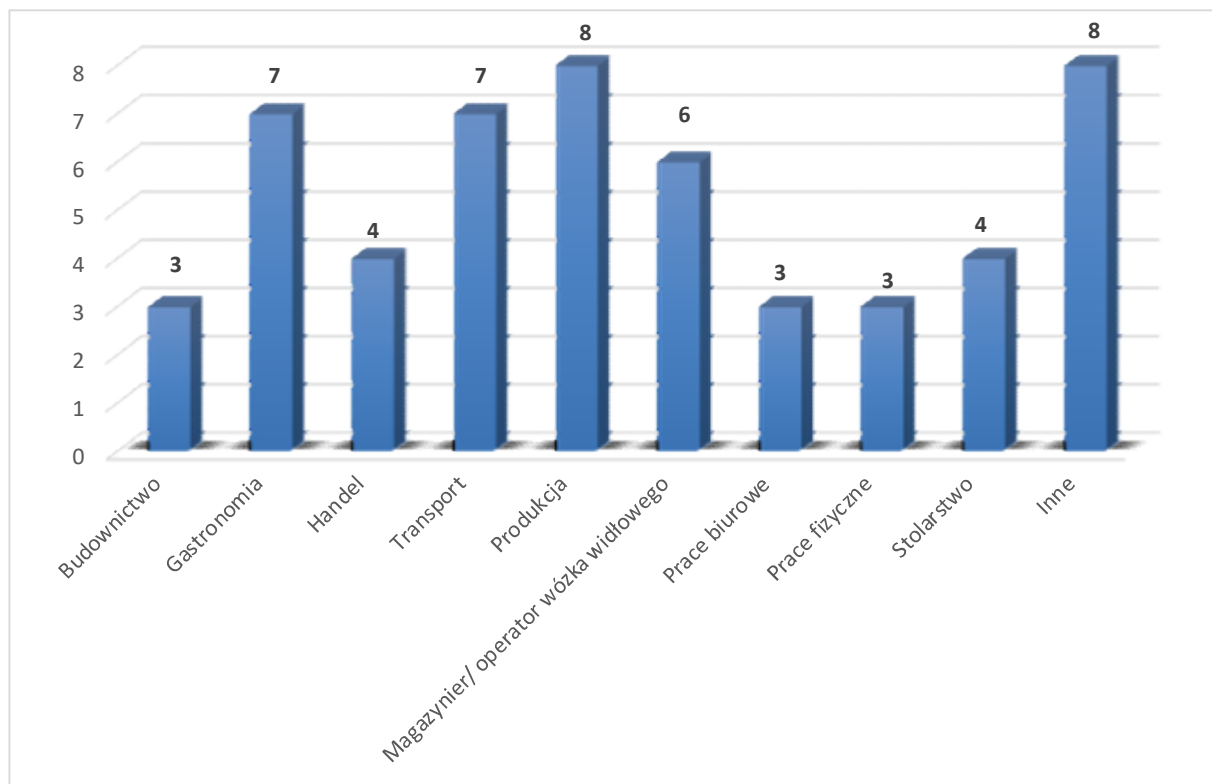
Organizacja stanowisk pracy po uzyskanej przez pracodawców refundacji miała miejsce również w branży magazynowej (6). W obrębie tej dziedziny skierowane osoby wykonywały pracę na stanowisku magazyniera i operatora wózka widłowego.

Powiatowe urzędy pracy w ramach przyznanej pracodawcom pomocy finansowej związanej z refundowaniem kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, skierowały 4 bezrobotnych z niepełnosprawnością do pracy w sektorze handlowym i usługach stolarskich. W handlu stworzono stanowisko sprzedawcy i przedstawiciela handlowego. Z kolei w branży stolarskiej zatrudniono pracownika trakowego, monteru zabudowy oraz operatora maszyn do obróbki drewna.

Również usługi budowlane i obsługa biura to dziedziny, w których jednakowa liczba zakładów pracy (po 3) uzyskała refundację. W pierwszym z nich skierowani na stworzone miejsca pracy wykonywali obowiązki zawodowe pracownika ogólnobudowlanego i operatora koparko-ładowarki. Natomiast stanowiska takie jak sekretarka oraz specjalista ds. rozliczeń i kontroli przygotowano w obszarze prac biurowych. Ponadto 3 osoby z niepełnosprawnością podjęły zatrudnienie w charakterze pracownika fizycznego.

Kategoria „Inne” zawiera rozmaite, pojedyncze zawody i stanowiska, które zostały utworzone przez pracodawców korzystających z pomocy finansowej w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska. Wśród nich można wskazać operatora plotera CNC, pomocnika elektryka, monteru urządzeń energii odnawialnej, spawacza, technika systemów bezpieczeństwa.

Wykres 21. Refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla pracodawców przyznane w województwie wielkopolskim w 2020 r. (według obszarów tematycznych)

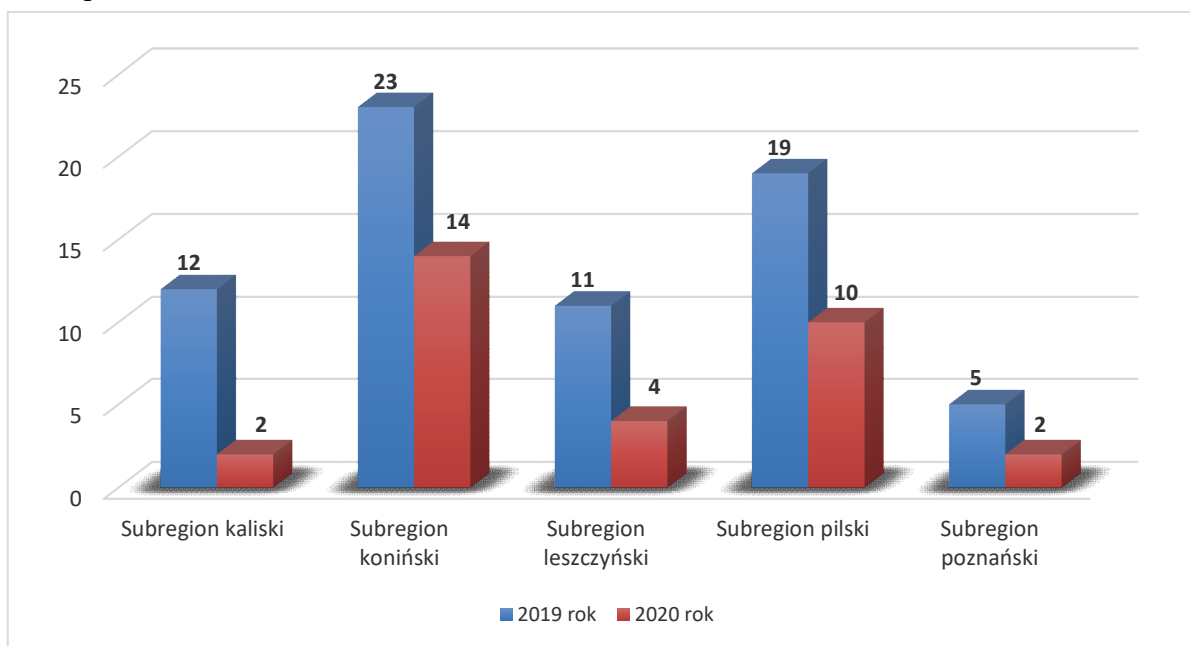

➤ **Prace interwencyjne**

W roku 2020 w województwie wielkopolskim zorganizowane prace interwencyjne pozwoliły na zatrudnienie 32 osób bezrobotnych z niepełnosprawnością lub skierowanych bezrobotnych opiekunów osób z niepełnosprawnością. Zatrudnienie odbywało się na podstawie umowy o pracę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej między pracodawcą, a powiatowym urzędem pracy. W porównaniu do roku 2019 roku liczba ta zmniejszyła się o 38 osób.

Najwięcej osób zatrudniono w ramach prac interwencyjnych w powiecie konińskim (14) i pilskim (10). Najmniej w subregionie kaliskim i poznańskim (po 2).

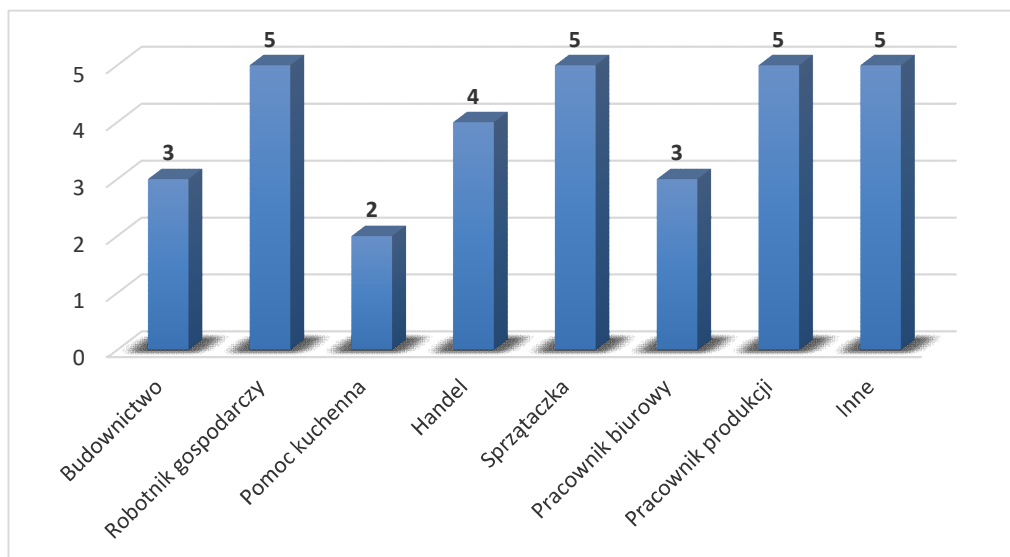
Wykres 22. Liczba osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych w województwie wielkopolskim w latach 2019–2020

Najwięcej osób zostało zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych jako pracownicy gospodarczy, sprzątaczk i pracownicy produkcyjni (po 5 osób). Cztery razy podpisywano umowy pomiędzy powiatowym urzędem pracy, a pracodawcą w zakresie zatrudnienia w handlu.

W branży budowlanej i jako pracownik biurowy pracę uzyskały po 3 osoby. Dwie osoby zajmowały się pracą na stanowisku pomocy kuchennej. W kategorii „Inne” osoby bezrobotne z niepełnosprawnością podjęły pracę na stanowisku: pielęgniarka, kierowca, dyspozytor transportu, magazynier i portier. W każdej z ww. branż pracę otrzymała jedna osoba.

Wykres 23. Liczba zatrudnionych osób z niepełnosprawnością w ramach prac interwencyjnych w województwie wielkopolskim w 2020 r. (według obszarów tematycznych)

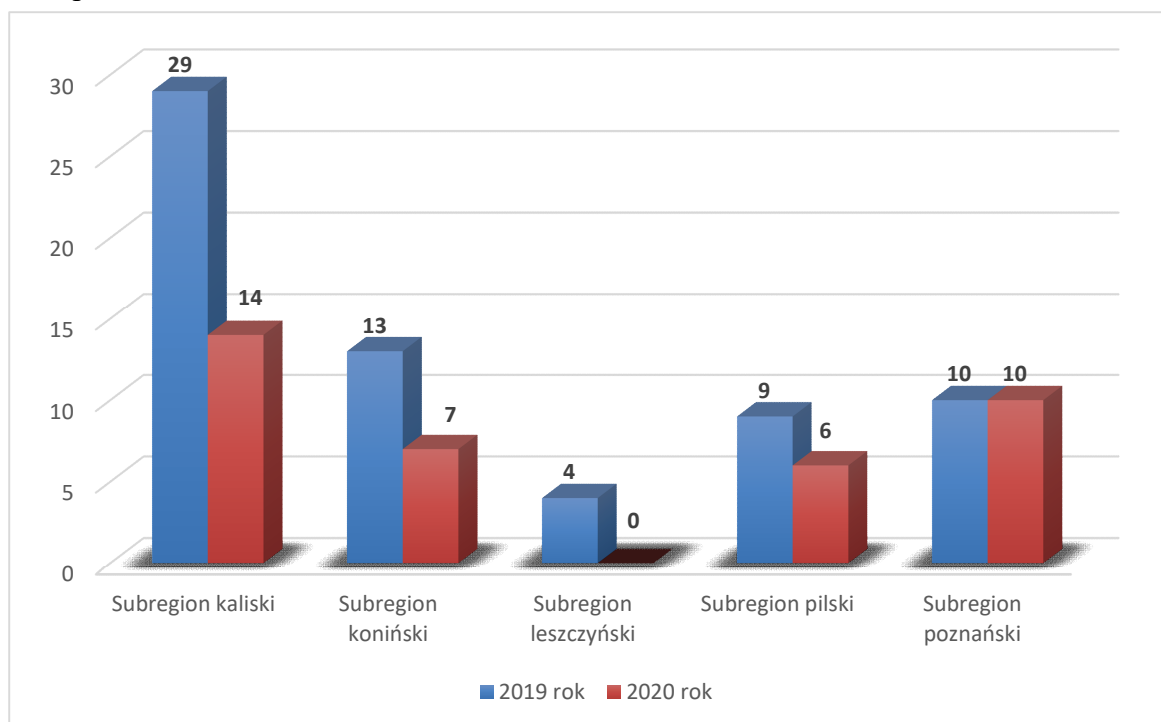

➤ Roboty publiczne

Roboty publiczne przy wykonywaniu prac finansowanych lub dofinansowanych ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków są formą aktywizacji przyznawaną na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Z powyższej formy aktywizacji w roku 2020 skorzystało 37 bezrobotnych z niepełnosprawnością.

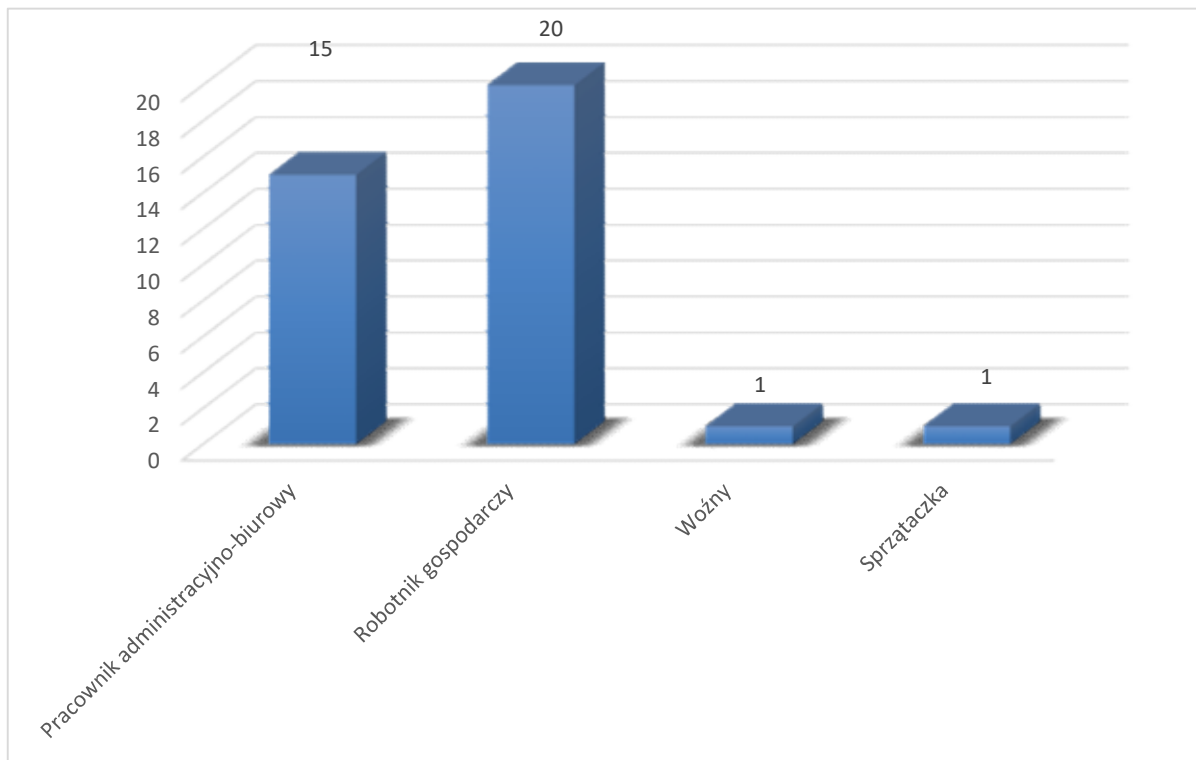
W Wielkopolsce w porównaniu do 2019 roku, liczba skierowanych do wykonywania robót publicznych zmniejszyła się więc o 28 osób. Najwięcej bezrobotnych w ramach robót publicznych podjęło zatrudnienie w regionie kaliskim, gdzie skierowano do pracy 14 osób, poznańskim (10 osób), konińskim (7 osób) i pilskim (6 osób). W analizowanym okresie w subregionie leszczyńskim osoby z niepełnosprawnością nie skorzystały z tej formy aktywizacji.

Wykres 24. Liczba osób zatrudnionych w ramach robót publicznych w województwie wielkopolskim w latach 2019–2020

Najliczniejsza grupa aktywizowanych bezrobotnych z niepełnosprawnością w ramach robót publicznych wykonywała obowiązki zawodowe na stanowisku robotnika gospodarczego (20 osób). Kolejnych 15 osób bezrobotnych z niepełnosprawnością nabywało umiejętności w ramach prac administracyjno-biurowych. Powiatowe urzędy pracy skierowały po jednej osobie do pracy na stanowisku sprzątaczk i woźnego.

Wykres 25. Liczba zatrudnionych osób z niepełnosprawnością w ramach robót publicznych w województwie wielkopolskim w 2020 r. (według obszarów tematycznych)

Podsumowanie

1. Na koniec 2020 roku w ewidencji wielkopolskich powiatowych urzędów pracy było zarejestrowanych 3 909 osób bezrobotnych z niepełnosprawnością. Przeważająca część osób miała orzeczony lekki stopień niepełnosprawności. W grupie tej najwięcej było osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym. Zdecydowanie dominowali bezrobotni z niepełnosprawnościami w wieku 45 – 54 lata. Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, najwięcej osób w rejestrach urzędów pracy było długotrwale bezrobotnych powyżej 24 miesięcy. Z kolei pod względem stażu pracy najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające doświadczenie zawodowe w przedziale 10 – 20 lat.
2. W 2020 roku z zakładów pracy zostały zwolnione 839 osoby z niepełnosprawnością, tj. o 463 więcej niż rok wcześniej.
3. W 2020 r. w województwie wielkopolskim z form aktywizacji zawodowej skorzystało 494 bezrobotnych osób z niepełnosprawnością. W porównaniu z 2019 rokiem nastąpił spadek liczby aktywizowanych (o 435 osób).
4. W 2020 roku pracodawcy zgłosili do wielkopolskich powiatowych urzędów pracy 2 168 ofert pracy skierowanych do osób z niepełnosprawnością, co stanowiło 2,5 %

ogółu ofert. W porównaniu z 2019 rokiem liczba zgłoszonych ofert zmniejszyła się o 306 (13,4 %) mniej ofert pracy skierowanych do osób z niepełnosprawnością.

5. Dużą popularnością wśród bezrobotnych osób z niepełnosprawnością cieszyły się szkolenia. W analizowanym okresie, w województwie wielkopolskim zorganizowano 50 szkoleń, w których udział wzięło 60 osób z niepełnosprawnością.
6. W 2020 roku do odbycia stażu skierowano 168 osób, co stanowiło 34,0% ogółu kierowanych do udziału w aktywnych formach. Wśród organizowanych staży zawodowych dla osób bezrobotnych z niepełnosprawnością zdecydowanie przeważały skierowania do prac administracyjno-biurowych (44 osoby).
7. Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej przyznane bezrobotnym z niepełnosprawnością w 2020 roku umożliwiły powstanie 54 nowych firm. Najwięcej firm (18) otwarto w branży budowlanej.
8. W 2020 roku powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego udzieliły pracodawcom refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, w ramach których zatrudnienie podjęły 53 osoby z niepełnosprawnością. Najwięcej pracodawców (8) otrzymało wsparcie finansowe z tej puli środków na aktywność zawodową w branży produkcyjnej.

Przez ostatnich kilka lat można było zaobserwować rokrocznie polepszającą się sytuację na rynku pracy. Miało to przełożenie także na sytuację osób z niepełnosprawnością. Drugi kwartał 2020 roku przyniósł nieoczekiwane zmiany związane z pandemią koronawirusa. Pogorszenie kondycji finansowej wielu firm wpłynęło negatywnie na sytuację tych osób na rynku pracy. Znacząco zmniejszyła się także ilość osób aktywizowanych w ramach środków finansowych, jakimi dysponowały urzędy pracy z Wielkopolski. Oprócz zmniejszającej się ilości ofert pracy oraz aktywizacji zawodowej, była też najprawdopodobniej obawa osób z niepełnosprawnością o swoje zdrowie, a nawet życie.